

Kaupunginvaltuusto	§ 96	16.10.2017
Kaupunginhallitus	§ 382	23.10.2017
Kaupunginhallitus	§ 71	19.02.2018

Valtuutettu Vilhelm Junnilan ym. valtuustoaloite oppisopimuskoulutuksen kehittämistä

884/00.07.01/2017

Kaupunginvaltuusto 16.10.2017 § 96

Valtuutettu Vilhelm Junnila luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan 40 valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Naantali on käyttänyt työllisyysvaroja oppisopimuskoulutukseen kohtuullisella menestyksellä. Oppisopimuskoulutuksessa on kuitenkin saatavuusongelmia, vaikka tämän kokoinen kaupunki voisi tarjota sitä ympärivuotisesti. Ongelmana on myös se, että koulutus on rajoitettu pääosin työttömiin, vaikka erityisesti hoito- ja hoivapalveluiden oppisopimuskoulutukseen olisi muutenkin kysyntää.

Syksyllä tuli esiin tapaus, jossa Turussa kotihoidossa palkallisenä työskennellyt ja kotihoitoon vaaditut lisäkoulutukset omaava nuori yritti hakea Naantalissa kotihoitoon oppisopimuskoulutukseen. Hänen tavoitteena oli vahvistaa muodollista pätevyytään. Naantalissa ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta ottaa oppisopimuksella työntekijää. Samanlaista viestiä tulee muiltakin toimialueilta.

Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa on vuosia ollut hiljaista, ellei vakuutusyhtiöiden maksamaa koulutusta oteta huomioon. Oppisopimuskoulutuksen ottaminen on kaikkien etu, sillä käytännön tarve on olemassa. Yleensä opiskelijat työllistyvät kaupungille ja voivat toimia ainakin sairaslomien kaltaisissa lyhyissä sijaisuuksissa, joihin kaupungin on muutoin vaikea saada työvoimaa. Naantalissa on aiemmin ollut lähihoitajakoulutusta, mutta tämän poistuttua on tarve oppisopimuskoulutukselle erityisesti kasvanut.

Esitämme, että Naantali kehittää oppisopimuskoulutusta siten, että mahdollisimman monelle voitaisiin tarjota opiskelu- ja työpaikka elämäntilanteesta riippumatta. Työttömien mahdollisuudet hakeutua koulutukseen on tietenkin pidettävä etusijalla."

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 382

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtustoaloitteen henkilöstöpäällikölle sekä perusturvajohtajalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 19.02.2018 § 71

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen, henkilöstöpäällikkö Laura Saurama ja vs. henkilöstöpäällikkö Eila Hulkkonen:

Oppisopimuskoulutuksesta

Oppisopimuskoulutuksessa pääosa opinnoista järjestetään käytännön työtehtävissä työpaikalla, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Oppisopimuskoulutus vaatii oma-aloitteellisuutta, aktiivisuutta ja itsenäistä otetta opiskeluun. Opiskelijan aikaisempi osaaminen otetaan huomioon koulutusta suunniteltaessa ja jokaiselle tehdään henkilökohtainen opiskeluohjelma, josta selviää muun muassa opintojen sisältö ja kesto.

Perustutkintoon johtava oppisopimuskoulutus kestää yleensä 2 - 3 vuotta. Oppisopimuksella voi suorittaa perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoja, jotka antavat saman pätevyyden kuin ammattiopisto. Eri tutkintoja, joita oppisopimuksella voi suorittaa, on huomattava määrä.

Oppisopimus työnantajan näkökulmasta

Oppisopimus perustuu määräaikaiseen työsopimukseen. Työnantaja maksaa opiskelijalle työ- tai virkaehtosopimuksen mukaisen palkan. Jos oppisopimuskoulutettava on työtön, työnantaja voi hakea palkkatukea TE-toimistosta. Kaupungissa on käytössä täyttölupamenettely, jonka mukaan jokaisen avoimeksi tulleen viran tai toimen saa täyttää vain perustellusta syystä kaupunginhallituksen myöntämän täyttöluvan jälkeen.

Opiskelijalla on oppisopimuksen ajaksi nimettävä vastuunalainen työpaikkakouluttaja. Tämä osallistuu opintojen suunnitteluun opiskelijan, koulutuksen järjestäjän edustajan ja opettajan kanssa.

Työpaikkakouluttaja perehdyttää opiskelijan työympäristöön ja työtehtäviin, ohjaa opiskelijaa ja vastaa oppimisen arvioinnista. Hän toimii työpaikan ja oppilaitoksen yhdyshenkilönä ja opiskelijan tukihenkilönä.

Käytännössä työnantajan tulee siis varata oppisopimuskoulutettavaa varten palkkarahat opintojen keston ajaksi ja lisäksi tulee pystyä osoittamaan työpaikkakouluttaja, jolla on aikaa perehdyttää opiskelijaa niin perustyöelämäntaitoihin, Naantalien kaupungin toimintatapoihin kuin ammatilliseen osaamisen kehittämiseen.

Oppisopimuksen toteutuminen Naantalissa

Naantalien kaupunki solmii keskimäärin 1 - 2 sopimusta vuodessa. Nämä

voivat toteutua eri perustein:

- Ammatillisen kuntoutuksen suunnitelma oppisopimuksella vakituiselle työntekijälle, jolloin tavoitteena on löytää uusi ammatti ja tehtävä joko Naantalin kaupungissa tai muussa organisaatiossa. Rahoitus tulee eläke- tai tapaturmavakuutusyhtiön kautta ja käytetään mahdollisesti omaa uudelleensijoituspankkia.
- Oppisopimus ulkopuolelta tulevalle henkilölle, joka edelleen liittyy ammatilliseen kuntoutumiseen ja on vakuutusyhtiön korvaama.
- Oppisopimus pitkäaikaistyöttömälle, jolloin työllistämistoiminta maksaa palkan.
- Oppisopimus toimialan tarpeen mukaan, jolloin tulosalue vastaa palkanmaksusta talousarvion puitteissa. Tällöin oppisopimus voidaan suorittaa myös oman työn ohessa, jos vakituisen työntekijän ammatillista osaamista toivotaan nostettavan.

Valtuustoaloitteessa nostettiin esiin, että oppisopimusopiskelijat voivat toimia sijaisina ja työllistyä Naantalin kaupungille. Tätä periaatetta on vaikea toteuttaa käytännössä monilla aloilla, joissa sijaisvolyyymi on suuri.

Hoito- ja vanhuspalvelupuolella sekä varhaiskasvatuksessa, joissa sijaisvolyyymi on suurta, on oppisopimusperusteisia työsuhteita ollut useampia joitain vuosia sitten. Käytännön kokemus on osoittanut varsinkin nuorten kohdalla, että opiskelu koulussa olisi ollut hyödyllisempi vaihtoehto ko. henkilölle. Nuorten kohdalla koululla on paremmat mahdollisuudet kehittää opiskelutaitoja ja koulu pystyy panostamaan painokkaammin myös kasvatukselliseen tehtävään. Käytännössä oppisopimussuhteisille on opetettu alusta lähtien normaaleja työelämän pelisääntöjä, mikä on kuormittanut esimiehiä huomattavan määrän.

Aikuisten kohdalla tilanne on usein toisin. Oppisopimuksen ongelma on palkkakustannukset ja palkkaa vastaava hyöty. Työtehtäviä on vaikea jakaa, koska esim. kotihoidossa työskennellään yksin ja tarvitaan riittävä ammatillinen pätevyys tehtävien suorittamiseen. Lähihoitajaopiskelija voi toimia sijaisena vasta suoritettuaan kaksi kolmasosaa koulutukseen liittyvistä opinnoista. Kotihoidon työ, kuten hoito- ja vanhuspalvelutyö yleensäkin, edellyttää ammattitaitoisia työntekijöitä. Ammattipätevyyden puutteet vaikeuttavat töiden jakoa, sillä työtehtävistä pitäisi suoriutua itsenäisesti, ja etenkin kotihoidossa asiakkaan kotona ilman työparia. Oppisopimusopiskelua on helpompi valvoa ja toteuttaa yksiköissä, joissa pätevä työntekijä on aina läsnä. Näin ei ole kotihoidon kotikäynneillä. Näin ollen työnantajan saama hyöty oppisopimuskoulutuksessa olevasta realisoituu esim. sijaisituksen muodossa vasta opintojen loppuvaiheessa, kun henkilölle kuitenkin maksetaan koko ajan työehtosopimuksen mukaista palkkaa.

Tästä syystä esimerkiksi ateria- ja siivouspalvelut, viheryksikkö ja rakennus/kunnossapito ovat osoittautuneet toimiviksi oppisopimuspaikkoja tarjoaviksi työpaikoiksi. Näistä ateria- ja siivouspalveluilla on käynnissä tehositamishanke ja siten tällä hetkellä ei tarvetta ja resurssia oppisopimuskouluksiin ole.

Työnantaja saa vastineeksi oppisopimusopiskelijan ohjauksesta ja työpanoksesta koulutuskorvausta 60 -150 €/kk. Yleensä korvaus tilitetään kyseiselle työyksikölle, koska vaikka vastuu perehdytyksestä on usein esimiehellä, kuormittaa oppisopimussuhteisen työntekijän perehdytys koko työyhteisöä.

Rekrytoinnit

Naantalin kaupungissa noudatetaan avointa rekrytointia eli kaikki avoimet virat ja toimet täytetään avoimessa haussa, ellei taustalla ole töiden uudelleen järjestelyt tai todeta liian pitkään jatkunutta työsuhteiden ketjutusta.

Näin ollen emme voi tarjota töitä kaikille oppisopimussuhteisille työntekijöille vaan noudatamme tässä sitä periaatetta, että haluamme vakituiseen palvelussuhteeseen aina parhaat tekijät kokonaisarvioinnin perusteella. Toki on todettava, että aloilla, joilla on pula työntekijöistä ja sijaisista, voivat oppisopimussuhteiset työntekijät olla tärkeä resurssi ja tulevaisuuden työntekijöitämme.

Lainsäädännön muutokset 1.1.2018

Uusi laki ammatillisesta koulutuksesta on tullut voimaan 1.1.2018 alkaen ja se koskee myös oppisopimuskoulutuksia. Uudistus vaikuttaa mm. tutkintojärjestelmään ja tutkintojen rakenteeseen sekä rahoitukseen. Tutkintojen määrä vähenee ja tutkinnon osien merkitys uuden osaamisen hankkimisessa tulee korostumaan eri vaiheissa työuraa (tutkinnon osaan tähtäävä oppisopimuskoulutus). Opiskelijalle muutos tarkoittaa entistä yksilöllisempää opintopolkua, kun jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma.

Jatkotoimenpiteet

Valtuustoaloitetta on käsitelty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 16.1.2018 ja todettu, että toimialoja kannustetaan talousarvion puitteissa harkitsemaan oppisopimuspaikkojen hyödyntämistä vuonna 2018. Vuoden 2019 talousarvioon valmisteltaessa selvitetään onko toimialoilla tarvetta oppisopimuskouluksiin ja tehdään talousarvion valmistelun yhteydessä mahdollinen esitys määrärahasta oppisopimuskoulutuksiin. Samalla selvitetään yhteistyössä oppisopimustoimiston kanssa oppisopimuskoulutuksien tämänhetkinen tarjonta ja osatutkintomahdollisuuksien hyödyntäminen.

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus

- merkitsee perusturvajohtajan ja henkilöstöpäällikön valtuutettu Vilhelm Junnilan ym. aloitteeseen antaman selvityksen tiedokseen ja saattaa sen valtuuston tietoon
- ehdottaa valtuustolle, että valtuutettu Vilhelm Junnilan ym. aloite merkitään loppuun käsitellyksi.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.